

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๑-๕๒/๒๕๕๒

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

เรื่อง ประธานรัฐสภาส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก
วุฒิสภา

ประธานรัฐสภาส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๒ เรื่อง ซึ่งเห็นว่าคำวินิจฉัย
ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา เป็นคำวินิจฉัย
ที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองเรื่องมีประเด็น
อย่างเดียวกัน จึงให้พิจารณาวินิจฉัยรวมกัน

เรื่องแรก นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์ กับพวก รวม ๕๕ คน ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาล
รัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยกรณีคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

เรื่องที่สอง นายเด่น โต๊ะมีนา กับพวก รวม ๑๐๓ คน ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอเรื่อง
พร้อมความเห็นต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ
เพื่อพิจารณาวินิจฉัยกรณีคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาเช่นเดียวกัน

ทั้งสองเรื่องดังกล่าว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๑๕๘ คน มีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า
ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาว่า

สมาชิกวุฒิสภาซึ่งทำหน้าที่อยู่ในปัจจุบันสามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในครั้งแรก
ซึ่งจะมีการเลือกตั้งระหว่างวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ได้ สำหรับ
คุณสมบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ คือ ต้องมีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปีบริบูรณ์
ในวันเลือกตั้ง มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันสามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้
แต่จะต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง และต้อง
ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๒๖ (๑) และ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าว ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๑๕ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ต่อไปจนครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภา...” และบทบัญญัติมาตรา ๓๑๕ วรรคสาม ซึ่งบัญญัติว่า “ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เกินกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาจะสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕...” การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยว่าสมาชิกวุฒิสภาชุดปัจจุบันมิใช่เป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาครั้งต่อไปได้ ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันสามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้แต่ต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งและต้องไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองตาม มาตรา ๑๒๖ (๑) และ (๒) ดังนั้น คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าว จึงเท่ากับเป็นการรับรองว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่สมาชิกวุฒิสภาชุดปัจจุบันมิได้เป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในชุดปัจจุบันต้องเสียสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่จะมีขึ้นครั้งแรกตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสาม ก็ได้บัญญัติรับรองสมาชิกภาพของสมาชิกทั้งสองสภาไว้ทำนองเดียวกันหรือเหมือนกัน ก็ควรมีสถานภาพของความเป็นสมาชิกวุฒิสภาเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าวินิจฉัยว่าสมาชิกวุฒิสภาชุดปัจจุบันไม่เป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาครั้งแรกได้ ก็ควรวินิจฉัยด้วยว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาครั้งแรกได้ด้วย

พิเคราะห์แล้วมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยดังนี้

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของประธานรัฐสภาในกรณีนี้หรือไม่
๒. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในการเลือกตั้งครั้งแรกนี้หรือไม่

สำหรับประเด็นข้อ ๑ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย” เห็นว่าคำว่า “องค์กร” ตามบทบัญญัติดังกล่าวย่อมหมายถึงองค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันซึ่งได้แก่ คณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะกรรมการการเลือกตั้ง ศาล คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น ผู้ร้อง จำนวน ๕๕ คน และ ๑๐๓ คน แม้ว่าจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งขององค์กรสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น หากอยู่ในฐานะเป็นองค์กรสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญไม่ นอกจากนั้นคำว่า “อำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ...” ตามบทบัญญัติดังกล่าวก็หมายถึงอำนาจหน้าที่ขององค์กรนั้นๆ ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ซึ่งอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญได้แก่ การออกกฎหมายในฐานะที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และควบคุมดูแลการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร กรณีตามปัญหาของผู้ร้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันว่าจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาครั้งนี้ได้หรือไม่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวมิใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญขององค์กรสภาผู้แทนราษฎรแต่อย่างใด เป็นเพียงปัญหาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนหนึ่งเท่านั้น จึงสรุปได้ว่าผู้ร้องมิใช่องค์กรตามรัฐธรรมนูญและปัญหาตามคำร้องก็มีได้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น สภาผู้แทนราษฎรหรือประธานรัฐสภาย่อมไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ที่จะส่งปัญหาตามคำร้องมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้ และหากถือว่าประธานรัฐสภามีอำนาจเสนอปัญหาใดๆ ต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยไม่มีข้อจำกัด ก็ย่อมจะซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๕๘ ซึ่งน่าจะไม่ใช่เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นอื่นต่อไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวจึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องของประธานรัฐสภา

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ